

MÖTESPLATS KULTUR HÄRNÖSANDS KULTURPLAN 2014 - 2017

INLEDNING	sid 3
1. HÄRNÖSAND ÄR FANTASTISKT, VACKERT OCH RIKT PÅ KULTUR	sid 5
2. ETT NYTT KULTURLANDSKAP	sid 5
2.1 Kultur är en del av samhällsutvecklingen	sid 5
2.2 Förändrad statlig och regional kulturpolitik	sid 6
3. UTGÅNGSPUNKTER FÖR ARBETET MED KULTURPLANEN	sid 6
3.1 Så här ser vi på begreppet kultur	sid 6
3.2 Många bidrar	sid 6
3.3 Kulturen som resurs i samhällsplaneringen	sid 7
4. VISION	sid 7
4.1 Människors möten	sid 7
4.2 Skönhet och hälsa	sid 7
4.3 Kreativitet utan gräns	sid 8
5. DET HÄR VILL VI UTVECKLA 2014 - 2017	sid 8
5.1 Kultur för alla	sid 8
5.2 Kultur som hållbar samhällsplanering där gårdagens, dagens och morgondagens uttryck förenas	sid 10
5.3 Härnösand ska vara en aktiv samverkanspart för kultur i regionen och en aktör på den nationella och internationella kulturscenen	sid 10
5.4 Kulturella uttryck av högsta kvalitet med öppenhet för det nya	sid 10
5.5 Kultur och kreativa näringar som profil och attraktionskraft	sid 11
5.6 Barn och ungas likvärdiga rätt och tillgång till kultur	sid 11
6. GENOMFÖRANDE	sid 13

7.	SÄRSKILDA STÄLLNINGSTAGANDEN 2014	sid 13
	BILAGOR	sid 14
Bil.1	Exempel på aktiviteter och åtgärder som kan genomföras under programperioden genom särskilda beslut i nämnderna	sid 14
Bil.2	Kulturplanens koppling till nationella och regionala styrdokument och ställningstaganden	sid 16
Bil.3	Kulturplanen och den kommunala organisationen	sid 22
Bil.4	Härnösand en kommun med ett brett kulturliv och en mångfald av kulturaktörer	sid 26
Bil.5	Processen	sid 30

INLEDNING

Härnösand är en levande mötesplats där nya idéer föds, där ett generöst kulturliv ger estetiska upplevelser och skaparglädje och där kulturen är en förvandlande kraft i samhällsutvecklingen.

Med utgångspunkt i den visionen vill vi presentera Härnösands kulturplan för åren 2014-2017.

Kulturplanen är ett levande dokument med ambition att inspirera kommunens och regionens samlade kulturliv och kulturaktörer. Den är visionen om människors möten, skönhet och hälsa, kreativitet utan gräns.

Planen antogs i kommunfullmäktige den 16 juni 2014 och gäller fram till december 2017.

Med kulturplanen som grund ska Härnösand fortsätta utvecklas som kulturkommun med ett rikt kulturliv för alla! Kommunstyrelsens och nämndernas prioriteringar de kommande åren skall präglas av intentionerna i kulturplanen samt omsätta dessa i konkreta insatser och aktiviteter i årliga verksamhetsplaner.

Härnösand är fantastiskt, vackert och rikt på kultur!

Fred Nilsson Kommunstyrelsens ordförande Amanda Lind Kommunalråd

Symbolen som tagits fram är bokstaven k i ordet "Kultur". Den finns i olika versioner för att illustrera kulturen som växer fram i olika riktningar. K: et vill illustrera kulturplanen som en frodig jord som ger näring och växtkraft och som bidrar till ett spirande och blomstrande kulturliv i Härnösand.

1. HÄRNÖSAND ÄR FANTASTISKT, VACKERT OCH RIKT PÅ KULTUR

Människors liv och arbete har genom århundraden präglats av och satt sin prägel på det landskap som utgörs av kulturstaden Härnösand, kontakten med havet, den omgivande landsbygden och naturen och har gett upphov till en unik samhällsutveckling med unika konstnärliga och kulturella uttryck.

Härnösands kulturliv av idag uppvisar stor rikedom och hög kvalitet i form av ett omfattande kulturutbud för alla åldrar, engagerade kulturaktörer och professionellt arrangörskap. Tillsammans med kulturinstitutionernas profilerade verksamheter, breddkulturens och det civila samhällets idékraft erbjuds en kreativ, spännande och berikande mångfald av berättelser och uttryck som inspirerar till eget skapande och konstnärlig utveckling.

Kulturplanen knyter ihop gårdagens kultur med samtidens och visar på en framtida inriktning för kulturen som en viktig resurs i Härnösands utveckling. I bred samverkan och dialog mellan det offentliga och olika aktörer skapas nya förutsättningar för kulturell rikedom i Härnösand.

2. ETT NYTT KULTURLANDSKAP

2.1 Kultur är en del av samhällsutvecklingen

Kulturen har sitt egenvärde men är också ett perspektiv i all samhällsutveckling. Samhället förändras och blir mer blandat vad gäller etnisk tillhörighet, religiös tro, åsikter och livsstilar. Gränser mellan olika kulturformer försvinner mer och mer och motsättningen mellan ”populärkultur” och ”finkultur” suddas sakta ut. Allt mer av kulturens innehåll blir digitalt liksom kulturens spridningsformer.

Kulturyttringar och kulturuttryck ökar i antal och kulturbegreppet är inte entydigt utan mer mångfacetterat och svårare att greppa. Vi lever mångt och mycket i en global kultur, där avstånden överbryggas med hjälp av digital teknik, men där mycket är ytligt, fragmenterat och snabbt föränderligt. Våldigt lite är beständigt över tid. Ett starkt lokalt kulturliv kan både hämta kraft ur globaliseringen och balansera bristen på det verkliga och äkta. Kulturella och kreativa näringar ökar i antal och har hög tillväxtpotential.

En utveckling av samhället på kulturens grund kräver en långsiktig, kontinuerlig och förtroendeskapande dialog mellan civilsamhället och det offentliga. Allt detta måste vi ta i beaktande i en plan för kulturen och när vi reflekterar över kultur- och samhällsutvecklingen framöver.

Härnösand har ett rikt kulturliv och en historisk stadskärna belägen på en ö i Höga Kustens södra skärgård. Bilden visar en vy över Härnön och Mellanholmen. Fotograf: Anders Eliasson.

2.2 Förändrad statlig och regional kulturpolitik

En ny modell för samverkan kring fördelning av statliga medel till lokal och regional kulturverksamhet är införd i Sverige. Syftet med modellen är att vitalisera kulturpolitiken, uppmuntra till regional mångfald och visa på kulturens betydelse för andra samhällsområden.

Enligt modellen ska landstingen/regionerna, i samverkan med länets kommuner och i dialog med kulturlivet, arbeta fram regionala kulturplaner som utgör underlag för fördelning av stöd till regional kulturverksamhet, en uppgift som staten genom riksdagsbeslutet lämnat över till landstingen/regionerna. Landstinget Västernorrland samverkar med länets kommuner kring länsövergripande kulturplaner och andra styrdokument som anger prioriteringar och utvecklingsområden för regionala kulturverksamheter.

Den verkliga spelplatsen för de kulturpolitiska satsningar, visioner och mål som stat, landsting sätter upp är dock där vi människor bor, lever, verkar och skapar. Det är här i kommunen kulturen får sin mening, det är här och nu den möter sin mottagare/deltagare och ger en upplevelse som kan vara avgörande för vår världsbild och livsorientering. För kommunen gäller att i dialog med kulturskapare och civilsamhället staka ut en framtida hållbar och tydlig inriktning för kulturpolitiken i Härnösand.

3. UTGÅNGSPUNKTER FÖR ARBETET MED KULTURPLANEN

3.1 Så här ser vi på begreppet kultur

Bildkonst, musik, dans, teater, litteratur, film, kulturarv och bildning är centrala i kulturbegreppet. Det är med sikte på dessa områden som kulturpolitiken har ett särskilt ansvar. Gränserna mellan olika konstnärliga uttrycksformer överskrids ständigt och definitionen av vad som i snäv bemärkelse menas med kultur förskjuts över tid. Kultur i dess vidaste mening handlar om vad som är viktigt för människor och samhällen. Det handlar om relationer, gemensamma minnen och upplevelser. Det handlar om identitet, historia och en känsla av platsens betydelse. Det handlar om olika kulturella och religiösa bakgrunder som finns i de flesta samhällen. Det handlar om de saker vi anser värdefulla att föra vidare till kommande generationer. Det är vårt sätt att ansluta det förflutna med nuet och nuet med framtiden. Detta synsätt innebär att kulturen måste ses som ett perspektiv i all offentlig verksamhet

3.2 Många bidrar

Ett levande lokalt kultur- och föreningsliv är en förutsättning för ett gott och hållbart samhälle. Det skapar sammanhållning, förtroende och tillit mellan människor och stimulerar till vital samhällsdebatt. Ansvaret för ett levande kulturliv som bidrar till att utveckla Härnösand är fördelat på flera aktörer och kan betraktas som ett "partnerskap" mellan den ideella sektorn och det offentliga. Aktörer inom den ideella sektorn har stor betydelse som kulturskapare, folkbildare, opinionsbildare och bärare av demokratiutveckling. Det offentliga har en viktig uppgift i att främja och synliggöra det lokala kulturlivet genom att tillhandahålla en kulturell infrastruktur med platser och arenor där olika aktörer kan mötas. Därigenom främjas både breddkulturen och de professionella kulturskaparna liksom alla som är mottagare av den kultur som erbjuds.

3.3 Kulturen som resurs i samhällsplaneringen

Kultur med alla dess yttringar ger medborgaren möjlighet att medverka i ett meningsfullt sammanhang, att utveckla sin skapande förmåga och bli bekräftad som samhällsmedlem. Kulturplanering är ett sätt att se kulturen som en resurs i samhället, och ett sätt att integrera och fokusera kommunens insatser på alla de områden som påverkar kvaliteten i människors liv. Det innebär också en integrering av kulturplanen i kommunens lednings- och planeringsprocesser och ett sätt att koppla ihop strategiska planer inom olika områden. Med effektiv kulturplanering får nämnder och styrelser en tydligare känsla av samhällets samlade ambitioner och värden. Detta i sin tur ger politiken underlag att fatta bra beslut som rör hela samhället. Kulturplanen återspeglar en gemensam syn på hur människor i Härnösand förhåller sig till varandra och till platsen Härnösand och dess kultur och hur man avlägsnar hinder och ökar möjligheterna till kulturella uttryck i samhället.

4. VISION

Härnösand är en levande mötesplats där nya idéer föds, där ett generöst kulturliv ger estetiska upplevelser och skaparglädje och där kulturen är en förvandlande kraft i samhällsutvecklingen.

4.1 Människors möten

Kultur är och uppstår i möten mellan människor. Härnösand är och har alltid varit en mångkulturell mötesplats. Det har format stadens identitet. En stark kraft frigörs när människor går samman för en gemensam sak, upplever sig delaktiga och betydelsefulla i att gestalta sin omgivning. Kultur är olika språk, olika uttrycksformer. Härnösand är en del av det globala samhället som ger nya influenser och förutsättningar för engagemang och solidaritet.

Härnösand ska fortsatt vara en levande mötesplats där vi formar våra identiteter i möten med andra. I Härnösand hittar människor sitt språk, sina sätt att uttrycka sig och att lyssna på varandra. Kommunikation över gränser skapar delaktighet, ett fredligt samhälle och en gränslös upplevelse av frihet.

4.2 Skönhet och hälsa

Kultur är skönhet och skapar skönhet. Uttrycken är olika i tid och rum och gestaltas i landskapet och naturen, i kulturmiljöerna och i stadsrummet. Känslan för Härnösand fördjupas av ljus, ljud, bilder, färger och former som öppnar sinnen och ger upplevelser. Kultur bidrar till gemenskap och ger människor styrka att förstå och påverka sin livssituation, det ger hälsa och välbefinnande.

I Härnösand möter människor skönhetsvärden som bidrar till inre och yttre estetiska upplevelser. Vi förenas i upplevelser av gårdagens, dagens och morgondagens kultur. I Härnösand tar vi del av ett rikt och generöst kulturliv som är välkomnande, inspirerar till eget skapande och som ger livskvalité.

4.3 Kreativitet utan gräns

Kultur är samhällsbyggnad och kreativitet utan gräns. Kärnan i kulturens tillväxt är människans skapande förmåga och drivkraft att omgestalta, utmana och ifrågasätta det redan givna och ge gestalt åt det som ännu inte är synligt. Dagens arv är gårdagens innovation. Nyfikenheten, leken och lusten leder till nya upptäckter och språng till nytta och glädje för individen, kollektivet och samhället i stort. I ekonomiska termer är den skapande individen det verkliga kapitalet i samhällsutvecklingen.

Härnösand är en kommun i ständig förvandling där kulturarv och nyskapande går hand i hand. Kommunen ska växa och utvecklas med goda livsmiljöer för framtiden där kulturen utgör en bevarande och förvandlande kraft i samhällsutvecklingen. Individens kreativitet och skapande förmåga ger kraft till förändring, utveckling och till ett hållbart Härnösand

5. DET HÄR VILL VI UTVECKLA 2014 - 2017

5.1 Kultur för alla

Vi vill främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Kulturlivet i Härnösand ska vara tillgängligt och nyttjas av fler.

Inriktningsmål

- Kulturen ska präglas av öppenhet och stimulera möten och förståelse mellan människor med olika bakgrund och ålder.
- Goda förutsättningar för föreningsliv, bildningsorganisationer, amatörkultur och civilsamhälle ska eftersträvas.
- Tillgången till ändamålsenliga arenor och mötesplatser för kultur till rimlig hyreskostnad ska tillgodoses.
- Tillgängligheten till kulturinstitutioner och kulturaktiviteter för personer med funktionsnedsättning ska öka under programperioden och åtgärder ska vidtas som undanröjer andra hinder att ta del av kulturutbudet.
- Kulturen ska ges utrymme inom äldreomsorgen och för personer med särskilda behov, som en positiv faktor för hälsa och välbefinnande.
- Ett välkomnande och inkluderande arbetssätt i integrationsfrågor utvecklas med kulturen som viktigt redskap. Arbetet ska präglas av en bredare kultursyn som inkluderar fler människor, berättelser och perspektiv.
- I den samlade kulturverksamheten ska uppvisas ett gott värdskap som innebär att invånare och gäster bemöts med vänlighet, tydlighet och effektivitet.
- Kulturen i landsbygdsmiljö ska värna och synliggöras som en del av attraktiva Härnösand.

Musiklinjen Kapellsberg är sedan starten 1961 en av Sveriges mest välrenommerade musikutbildningar. På bilden ser vi elever från Kapells operautbildning. Fotograf: Maria-Thérèse Sommar.

5.2 Kultur som hållbar samhällsplanering där gårdagens, dagens och morgondagens uttryck förenas

Vi vill främja kultur och kreativitet i det offentliga rummet och att kulturarv och kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas.

Inriktningsmål

- Stimulera och synliggöra konst och kulturella uttryck i det offentliga rummet.
- Verka för att kulturarvet görs tillgängligt och ses som en resurs för kommunens utveckling.
- Människors historiska och kulturella medvetenhet ska stärkas för att bidra till ökad tolerans och delaktighet i dagens och framtidens samhälle.
- Genom nära samverkan med Murberget, Läns museet Västernorrland stärka dess roll som Kulturarvs-institution, samt stödja samtidsdokumentation och samtidskonst.
- Främja kreativitet och lek i planering av offentliga miljöer.
- Ungas delaktighet i utformning av det offentliga rummet ska värde sättas och tas tillvara.
- Värna vackra och ickekommersiella miljöer i det offentliga rummet.

5.3 Härnösand ska vara en aktiv samverkanspart för kultur i regionen och en aktör på den nationella och internationella kulturscenen

Vi vill att Härnösand med kulturen som drivkraft tar aktivt ansvar för regionens utveckling. Vi ska befinna oss i ett ömsesidigt och gränsöverskridande utbyte med omvärlden.

Inriktningsmål

- Delta i långsiktiga regionala och interregionala samarbeten inom kulturområdet.
- Arbeta för att regionala och nationella kulturcentra i Härnösand värnas och utvecklas.
- Stärk samordning med Landstinget Västernorrland i frågor som rör långsiktig planering och styrning och gemensamma åtaganden.
- Främja internationella kontakter och internationell samverkan.

5.4 Kulturella uttryck av högsta kvalitet med öppenhet för det nya

Vi vill i samarbete med professionella kulturutövare, institutioner, föreningsliv och civilsamhälle utveckla Härnösands rika kulturutbud med fokus på kvalitet och nyskapande.

Inriktningsmål

- Främja gränsöverskridande kultur som innebär möten mellan nyskapande och traditionella konstuttryck.
- Härnösand ska bevaras och utvecklas som ett starkt regionalt centrum för dans.

- Härnösand ska profileras som litterärt centrum och författarstad mot bakgrund av stadens litterära arv.
- Ett brett utbud av konst, musik och scenkonst med hög tillgänglighet erbjuds invånare och besökare.
- Främja samtidskonst och konstpedagogisk verksamhet av hög kvalitet i samarbete med professionella konstnärer och kulturutövare på regional och nationell nivå.

5.5 Kultur och kreativa näringar som profil och attraktionskraft

Vi vill stärka de kulturella och kreativa näringarna i Härnösand. Vi vill att kulturen ska bidra till att profilera Härnösand som en innovativ kunskaps- och företagsstad samt vidareutvecklas som en del av en konkurrenskraftig besöksnäring.

Inriktningsmål

- Skapa gynnsamma förutsättningar för professionella kulturutövare och aktörer inom kreativa näringar att kunna verka i kommunen och i regionen.
- Skapa dynamiska arenor för aktörer inom de kulturella och kreativa näringarna samt stimulera möten mellan den kulturella sektorn och näringslivet.
- Kulturarvet och kulturarvsinstitutionerna (Landsarkivet, Sambiblioteket, Länsmuseet m.fl.) ska i större utsträckning än idag nyttjas i satsningar på besöksnäring och andra kreativa och kulturella näringar.
- Värna och utveckla utbildningar inom den kulturella sektorn.
- Härnösands position som tongivande arkivkommun ska ytterligare profileras genom utökad samverkan mellan olika aktörer.

5.6 Barns och ungas likvärdiga rätt och tillgång till kultur

Vi vill att kultur ska vara en självklar del av barns och ungas uppväxt i Härnösand, i skolan och på fritiden.

Inriktningsmål

- Utveckla en musik- och kulturskola med ökad bredd och hög tillgänglighet, både inom skoltid och på fritiden.
- Alla barn ska ges likvärdiga förutsättningar att under sin skoltid ta del av skilda kulturyttringar (teater, konst, dans, film, musik, litteratur mm).
- Skapande skola- verksamheten ska utveckla samarbete med professionella kulturutövare.
- Bibliotekens betydelse för barn och ungas lärande, läsande, skrivande och kulturupplevelser stärks.
- Estetiska lärprocesser ska regelbundet användas för att stimulera utveckling och lärande i förskolan och grundskolan.
- Stödja kulturaktiviteter som speglar barns och ungas intressen och stimulerar delaktighet och eget skapande.

- Barn och unga ska oavsett bakgrund och behov ges möjlighet att utveckla kreativ förmåga och möta aktuella samtidsfrågor genom konst.
- Stimulera kulturföreningar att prioritera barn- och ungdomsaktiveter.

6. GENOMFÖRANDE

Kommunstyrelsens och nämndernas prioriteringar de kommande åren ska präglas av intentionerna i kulturplanen. Kommunstyrelsen och nämnder ges i uppdrag att inom sina ansvarsområden till se att inriktningarna och prioriteringarna i kulturplanen omsätts i konkreta insatser och aktiviteter i årliga verksamhetsplaner. Samordning av insatser mellan nämnder sker på nämndernas egna initiativ.

Dialog och samverkan med civilsamhällets kulturutövare, institutioner och näringsliv ska utvecklas under planperioden. Det gäller såväl genomförande som uppföljning av kulturplanens ambitioner.

Kommunstyrelsen ansvarar för, att med utgångspunkt från kulturplanen, genomföra återkommande dialoger med kulturutövare, civilsamhälle och kommunens nämnder och förvaltningar. Till detta hör att genomföra ett årligt Kulturforum. Kommunstyrelsen ansvarar för en samlad årlig uppföljning av kulturplanen och att initiera en eventuell revidering av kulturplanen samt att inleda processen för arbetet med kommande kulturplan.

7. SÄRSKILDA STÄLLNINGSTAGANDEN 2014-2017

- Medel för konstnärlig utsmyckning/gestaltning ska avsättas vid nybyggnationer och större kommunala investeringar. Riktlinjer för genomförande ska tas fram under planperioden.
- En kommunal biblioteksplan ska utarbetas under planperioden.
- Steg ska tas mot en avgiftsfri musik- och kulturskola. Förutsättningar för genomförande ska klarläggas.
- Sambibliotekets framtida funktion som mötesplats och kultur- och utbildningsnav ska säkerställas och vidareutvecklas.

Att möta konst lär eleverna att uttrycka sina tankar och idéer, respektera andra människors sätt att tänka och arbeta samt att utveckla problemlösningsförmåga. Foto: Härnösands Konsthall

BILAGOR

Bilaga 1. Exempel på aktiviteter och åtgärder som kan genomföras under planperioden genom särskilda beslut i nämnderna

Kultur för alla

- Översyn och omställning av befintliga lokaler till ändamålsenliga och tillgängliga kultur arenor.
- Härnösands Teater utvecklas som ett modernt scenkonsthus tillgängligt för alla.
- Åtgärder görs för att stärka och utveckla arrangörsledet.
- Minnesprojektet i samarbete med Murberget, Läns museet Västernorrland lever vidare och utvecklas.
- Fler mångkulturella inslag i kulturutbudet som inkluderar erfarenheter och berättelser ur skilda perspektiv.
- Internationella festen utvecklas i samverkan med bland annat Läns museet och 5i12 - rörelsen.
- En genomlysning görs av vilka målgrupper som idag tar del av kulturutbudet och hur det offentliga stödet till kultur fördelas m.m.
- Vidareutveckla Härnösands ”kulturnatt”/ Härnösand vibrerar.
- Hyressättningen i kommunala samlingslokaler ses över till förmån för kommunens föreningsliv, kulturaktörer och egna verksamheter.

Kulturen som hållbar samhällsplanering där gårdagens, dagens och morgondagens uttryck förenas

- En förstudie görs under perioden rörande förutsättningar för stadsmuseiverksamhet.
- Under planperioden tas ett kulturarvsprogram för Härnösands kommun fram.
- Resurser avsätts för skyltning och tillgängliggörande av samtida och kulturhistoriskt intressanta kultur miljöer och objekt.
- Platsbyggd lekpark i storformat med lokal prägel och koppling till historia, plats samt med inriktning mot framtid.
- Ett välkomnande och inkluderande arbetssätt i integrationsfrågor utvecklas med kulturen som viktigt redskap. Arbetet ska präglas av en bredare kultursyn som inkluderar fler människor, berättelser och perspektiv.
- I den samlade kulturverksamheten ska uppvisas ett gott värdskap som innebär att invånare och gäster bemöts med vänlighet, tydlighet och effektivitet.
- Kulturen i landsbygdsmiljö ska värnas och synliggöras som en del av attraktiva Härnösand.

Härnösand ska vara en aktiv samverkanspart för kultur i regionen och en aktör på den nationella och internationella kulturscenen.

- I samverkan med länets kommuner genomföra projektet Kulturtåget och andra aktiviteter i anslutning till Kulturhuvudstadsåret 2014.
- Genomföra projekt Vänkommun tillsammans med Scenkonstbolaget.
- Utveckla vänortsutbyte på kulturens område.

Kulturella uttryck av högsta kvalitet med öppenhet för det nya

- Utveckla och förnya metoder för marknadsföring, samordning och tillgängliggörande av kulturutbudet.
- En förstudie rörande litterärt centrum i Härnösand genomförs.
- Författarstaden Härnösand görs synlig och tillgänglig genom skyltning, dramatiserade stadsvandringar m.m.
- Förslag till kulturevenemang: En ljusfestival inrättas. Konstrunda, årlig dansfestival.
- Medverka till Norrdans etablering av ensemble för unga dansare.
- Ett centralt beläget konstrum/konstcafé inrättas som mötesplats.
- Förutsättningar för tillskapande av en ny scen för akustisk musik utreds.
- Fortbildning för kulturföreningar och kulturaktörer bl.a. om alternativa finansierings - och stödformer.

Kultur och kreativa näringar som profil och attraktionskraft

- Utveckla och samordna lokalanvändning och resurser för att skapa dynamiska miljöer för kultur och kreativitet.
- Utveckla Technichus, Härnösands teater och Mellanholmen som kulturkvarter och centrum för scenkonst, kreativitet, teknik och lärande.
- Inrätta en regelbunden mötesform för kulturaktörer och professionella kulturskapare.
- Riktade utbildningar, företagsutveckling och företagsrådgivning för den kreativa sektorn erbjuds.
- Utveckla samverkan med besöksnäringen. Paketering av Härnösand som besöksmål vid event (logi, mat, resa) m.m.
- Utveckla befintliga arbetslokaler för kulturarbetare och skapa nya arenor/scener för konst och ungdomars kulturutövande.

Barns och ungas likvärdiga rätt och tillgång till kultur

- Musik - och kulturskolan ska tillförsäkras en stark organisation och stabila förutsättningar för sin verksamhet.
- Profilerings av Härnösand som kulturskolekommun och etablera närmare pedagogisk samverkan med Härnösands folkhögskola och Scen-konstbolagets pedagogiska verksamheter.
- Förutsättningar för att inrätta ett resurscentrum för ung film undersöks.

- Ungdomsprojektet Kulturbyrån utvecklas.
- Mottagarstrukturer för externa produktioner i skolorna utvecklas.
- Skapa arenor för unga lokala talanger på kulturområdet.
- Riktlinjer för föreningsbidrag ses över utifrån samstämmighet med väsentliga inriktningsmål.
- Se över förutsättningarna för skolor utanför tätorten att erbjuda kulturutbud för elever.
- Utomhusaktiviteter för barn och ungdomar (graffittivägg, foto, aktiviteter på Smitingen m.m.)

Bilaga 2. Kulturplanens koppling till kommunala, regionala och nationella styrdokument och ställningstaganden

I kulturplanens avsnitt 2.2 konstateras att kommunen, den lokala nivån där medborgarna finns, är den egentliga spelplanen för kulturen:

Den verkliga spelplatsen för de kulturpolitiska satsningar, visioner och mål som stat, landsting sätter upp är dock där vi människor bor, lever, verkar och skapar. Det är här i kommunen kulturen får sin mening, det är här och nu den möter sin mottagare/deltagare och ger en upplevelse som kan vara avgörande för vår världsbild och livsorientering.

Dock kan kulturområdet betraktas som ett sammanhängande system av relationer och samverkansstrukturer från nationell och regional nivå till den kommunala samt gentemot kulturaktörer, idéburna organisationer och civilsamhälle. I framtagandet av Härnösands kulturplan har ett flertal nationella, regionala styrdokument och ställningstaganden beaktats.

Målprogram 2012 - 2015

Härnösands kommun har antagit ett målprogram 2012 - 2015 med visionen om Härnösand som en hållbar, livaktig och solidarisk kommun. Härnösand ska upplevas som en attraktiv del av världen och vara en plats där människor förverkligar sina drömmar. I femton övergripande mål framhålls att alla invånare ska känna sig delaktiga och betydelsefulla, alla ska bemötas med vänlighet och erbjudas goda livsvillkor. Människors olikheter ska ses som en tillgång och samverkan ska vara en självklarhet. Särskilt betonas att kommunen ska ha ett förstklassigt utbud av skolor och utbildningar.

Översiktsplan för Härnösands kommun 2011- 2025

En översiktsplan för perioden 2011 - 2025 är antagen och innehåller kommunens syn på framtida användning av mark - och vattenområden samt anger hur den bebyggda miljön ska bevaras och utvecklas. Översiktsplanen innehåller delar som rör ställningstaganden inom områdena kulturarv och kulturmiljö.

Metropol är en centralt belägen lokal där artister från hela världen, främst inom jazz och blues, har spelat. På bilden ser vi trumpetaren Peter Asplund. Fotograf: Maria Thérèse Sommar.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är ett rättsligt bindande dokument som innehåller bestämmelser om mänskliga rättigheter för barn. Barnkonventionen antogs 1989 av FN:s generalförsamling och ratificerades av Sverige 1990.

Barnkonventionen syftar till att ge barn oavsett bakgrund rätt att behandlas med respekt och att få komma till tals. Bland annat ska barnets bästa komma i främsta rummet i alla åtgärder som rör barn. Kommunens målsättning är att barnkonventionen, dess anda och intentioner ska genomsyra allt beslutsfattande som rör barn upp till 18 år.

Förändrad statlig kulturpolitik - kultursamverkansmodellen

Kultursamverkansutredningen *Spela samman* som kom i februari 2010 representerade en ny kulturpolitisk inriktning och modell för fördelning av det statliga stödet till regional kulturverksamhet, d.v.s. länsscenenkonst, film, länsmuseum, regional arkivverksamhet, länsbibliotek och hemslojd. Modellen, som har benämningen kultursamverkansmodellen innebär att fördelningen av de statliga medlen för regional kulturverksamhet beslutas av respektive landsting/region med utgångspunkt i en regional treårig kulturplan. Kultursamverkansmodellen innehåller tre delar som kan särskiljas. Den ena är den regionala kulturplanen som utgör underlag för utvecklingen av de regionala kulturverksamheterna. Den andra är den samverkan som utvecklas mellan landsting, kommuner och övriga kulturaktörer i processen. Den tredje är de bidragsmedel som ingår i modellen och som staten via Kulturrådet årligen överför till den regionala nivån att fördelas till regional kulturverksamhet.

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen i december 2009 och ersätter motsvarande mål från 1974 och som modifierades 1996. Målen är nationella och ska styra den statliga kulturpolitiken men ska även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner och landsting (Tid för kultur. Prop. 2009/10:3):

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- Främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- Främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- Främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- Främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Västernorrlands kulturplan 2012 - 2014 utgör landstingets samordnade mål- och styrdokument för det regionala kulturområdet. I Kulturplanen finns ett samband och ett regionalt åtagande i förhållande till de nya nationella målen för kulturen. Planen beskriver även andra områden än dem som genererar statligt stöd och har utarbetats i samverkan med kommunerna och i samråd med länets kulturliv och det civila samhället. Den regionala kulturplanen ses över årligen och revideras närmast inför perioden 2015- 2017.

Kommunerna deltar aktivt i kulturplanarbetet genom kommunvisa dialoger med landstinget och genom arbetet i Kulturforum.

Länets samverkansorgan för kulturfrågor, Kulturforum, är viktig i processen kring den regionala kulturplanen och är fortsatt viktig för den regionala dialogen i kulturfrågor. I Kulturforum ingår kulturansvariga tjänstemän och politiker från samtliga kommuner i länet, representanter för Regionala nämnden och dess förvaltning Regional utveckling, representanter för Kommunförbundet Västernorrland respektive Länsstyrelsen Västernorrland. I Kulturforum, som är ett rådgivande organ, initieras och diskuteras kulturfrågor av gemensamt intresse för parterna.

Samverkan som en generell metod för effektivisering och vitalisering av kulturområdet, men också som en fördjupning i relationer mellan medborgarna och kommunen och regionen, är en av de horisontella frågor som Härnösands kulturplan ansluter sig till. Det är även viktigt att dra in fler samhällssektorer i samverkan med kulturlivet. Det gäller bl.a. kulturlivets samverkan med andra delar av det offentliga samhällets organisationer men också med närings- och föreningsliv och utbildning/forskning.

Regionala utvecklingsstrategier

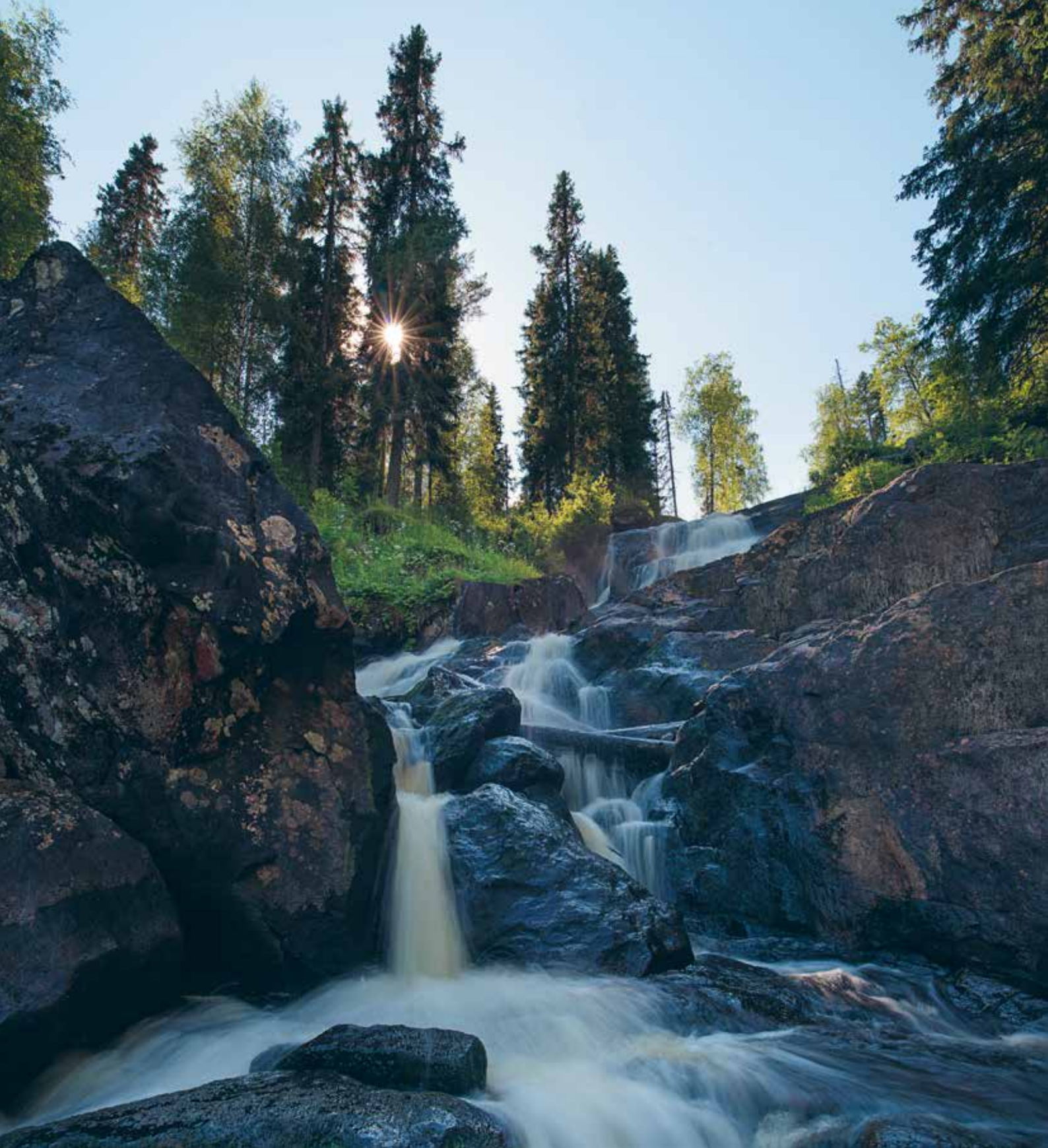
En annan ambition i arbetet med Härnösands kulturplan är att stärka kopplingen till regionala utvecklingsstrategier som Framtid Västernorrland (RUS) och programmet för kultur och kulturarv, Kulturarv i utveckling, som beaktar tillväxtens ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter inom ramen för en hållbar utveckling.

Den regionala utvecklingsstrategin Framtid Västernorrland slår fast att en god livsmiljö förutsätter ett starkt kulturliv. Kulturen berör och inspirerar individen, utvecklar samhället som helhet men främjar också en konkurrenskraftig besöksnäring. Att ge kulturen och kulturarvet utrymme i den strategiska planeringen är därför en självklarhet. Det innefattar att ge förutsättningar för allas deltagande i kulturlivet i vid mening. Utvecklingsstrategin betonar också besöksnäringen och de kulturella och kreativa näringarna inom design, konst och kultur m.m. som en framtidssinriktad del av den tjänstenäring som förväntas växa och berika det ”traditionella” näringslivet.

Det regionala kulturarvsprogrammet Kulturarv i utveckling, som fastställts av länsstyrelsen, läns museet och landstinget i dialog med kulturarvsföreträdare i länets kommuner, utgör också en del av den regionala kulturplanens målsättningar för kulturarvsområdet. Programmet har ett tydligt fokus på sambandet mellan kulturarv och besöksnäring och andra kulturella och kreativa näringar. Satsningar på kultur och kulturarvet ska i större utsträckning ske i samverkan med civilsamhället. Kulturarvsprogrammet står för en bredare kultursyn som inkluderar fler människor, berättelser och perspektiv. Kulturarvsarbetets demokratiska aspekt innebär att synliggöra och motverka diskriminering i sätten att använda kulturarv. Målet är också att ge kulturarvsfrågorna större utrymme i samhällsplaneringen.

De idéburna organisationerna och civilsamhället

En rad dokument på nationell nivå har de senaste åren försökt förtydliga de idéburna organisationernas själv-

ständiga och oberoende roll som röstbärare och opinionsbildare men även deras roll som utförare av samhällsservice inklusive kultur:

Överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges Kommuner och Landsting beslutades av regeringen den 23 oktober 2008, efter en dialog med ett 90 - tal inbjudna organisationer. Det viktigaste målet med Överenskommelsen är att stärka de idéburna organisationernas självständiga och oberoende roll men även att utveckla en större mångfald av utförare och leverantörer av hälso - och sjukvård samt omsorg.

Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen som antogs av INGO - konferensen vid dess möte den 1 oktober 2009 har som grundläggande syfte att bidra till att skapa en bra miljö för idéburna organisationer i Europa när det gäller deltagande i den politiska beslutsprocessen. Detta görs genom att på europeisk nivå definiera ett antal principer, riktlinjer, verktyg och mekanismer för samråd.

Den 26 november 2009 beslutade regeringen om propositionen En politik för det civila samhället (prop. 2009/10:55) som presenterar förslag till mål och inriktning för politiken för det civila samhället. I propositionen liksom i kulturplanen definieras civilsamhället som en arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen. Till denna kategori förs organisationer, sammanslutningar och andra aktörer, t.ex. nätverk, som är fristående från såväl stat, kommun och landsting som från det privata näringslivet. För kulturens del inryms i detta begrepp ideella föreningar, folkbildning och trossamfund men även många stiftelser.

Litteratur:

Barnkonventionen: <http://unicef.se/barnkonventionen>

Framtid Västernorrland: Regional utvecklingsstrategi för länet 2011-2020.

Härnösand: Länsstyrelsen i Västernorrland, [2011].

Kulturarv i utveckling: strategiskt kulturarvsprogram för Västernorrland : utsikter 2012-2015

Härnösand: Länsstyrelsen i Västernorrland, [2012]

Spela samman: en ny modell för statens stöd till regional kulturverksamhet : delbetänkande / av Kultursamverkansutredningen

Statens offentliga utredningar; 2010:11

Tid för kultur / Sverige. Regeringen.

Stockholm, 2009.

Regeringens proposition ; 2009/10:3

Nedanför Eksjöåns 90 meter höga vattenfall ligger Västanå bruksmiljö med lämningar från bruksepoken från 1700- och 1800-talet. Fotograf: Anders Eliasson.

Västernorrlands kulturplan 2012-2014 / Regional utveckling/Kultur. Landstinget Västernorrland
Härnösand: Regional utveckling/Kultur. Landstinget Västernorrland , 2009/10:3

Europeisk kod för idéburna organisationers medverkan i beslutsprocessen: antagen av INGO-konferensen vid mötet den 1 oktober 2009 : Europarådets INGO-konferens CONF/PLE (2009)

Överenskommelsen: överenskommelsen mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges kommuner och landsting [Ny, omarb. utg.] Stockholm,2011.

Bilaga 3. Kulturplanen och den kommunala organisationen

Arbetet med Härnösands kulturplan har utgått från ett humanistiskt perspektiv som ställer människan och samhällets kulturella resurser i förgrunden. Samhällsplanering, i betydelsen av att utveckla en kommun, förutsätter en helhetssyn och kräver samarbete över sektionsgränser samt kontinuerlig dialog med näringsliv och civilsamhälle.

Huvudmålet för en strategisk syn på lokal samhällsutveckling bör vara att höja sig över den dagliga operativa och förvaltande nivån och integrera kommunens övergripande mål, policys och beslutade planer i ett sammanhållet förhållningssätt med en tydlig framåtriktad viljeinriktning. Här samverkar all kommunal verksamhet utifrån sina olika förutsättningar och uppdrag.

Samhällsnämnden

Samhällsnämnden bedriver miljöarbete, fysisk planering, bygglov, mark- och fastighetsfrågor, mättningsuppgifter, gator och parker, naturvård, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroller samt fritids-, kultur- och ungdomsaktiviteter. Nämnden är den av de kommunala verksamheterna som har uttalat ansvar för kulturfrågorna där kommunal biblioteksverksamhet och stöd till kulturföreningar och kulturarrangemang ingår. Nämnden har ansvar för lokaler för kultur i form av teatern, konsthallen och Sambiblioteket och samverkar med den regionala kulturen genom sitt engagemang i Norrdans och Murberget, Läns museet Västernorrland. Men även i samhällsnämndens arbete med fysisk planering, bygglovshantering och fritidsverksamhet finns kulturella och estetiska perspektiv att sammantaget beakta. Under 2013 inrättade samhällsnämnden ett särskilt fritids- och kulturutskott som fungerar som ett beredande organ för fritids- och kulturfrågor inom samhällsnämndens ansvarsområden.

Skolnämnden

Skolnämndens verksamhet, som innehåller förskoleverksamheten, pedagogisk omsorg, grundskolan, särskolan, gymnasiet, entreprenörs- och teknikskolan (KomTek) och Musik och Kulturskolan, är vid sidan av samhällsnämnden den verksamhet som har tydligast fokus på kulturfrågor och kulturella resurser. Musik- och kulturskolan och gymnasiets estetiska program som syftar till att ge grundläggande kunskaper inom kultur och estetik samt att ge möjlighet att allsidigt utveckla förmågan till skapande, inlevelse och uttryck är de tydligaste exemplen på en estetisk inriktning av skolans pedagogiska arbete. I Lgr11 lyfts estetik fram som ett av fem kunskapsområden, jämställt i status med naturvetenskap, teknik, samhällsvetenskap och humanism.

Dessutom finns det estetiska perspektivet i kursplanerna för alla ämnen. Det statliga bidraget till Skapande skola vill åstadkomma ett utökat samarbete mellan professionella kulturutövare och skola i syfte att utgöra ett stöd i skolans pedagogiska arbete.

Arbetslivsnämnden

Arbetslivsnämnden ansvarar för vuxenutbildning i olika former, integration och mottagning av nyanlända samt sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden. I mottagning av nyanlända bidrar kultur till att skapa ett välkomnande och inkluderande förhållningssätt där människor formar sina identiteter i samspel med andra. Mottagning av nyanlända har alla förutsättningar att berika den lokala kulturen med en mångfald av kulturella uttrycksformer. Att ge förutsättningar för denna internationalisering av kulturskapandet är en stor utmaning. Bland de sysselsättningsåtgärder som arbetslivsnämnden regelbundet skapar utgör kulturarvs- och kulturmiljöprojekt framträdande exempel (sjöbodarna, vandringsleder, Kapellsbacken m.fl.)

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för beslutsfattande enligt de sociala lagstiftningarna, för individ- och familjeomsorg, omsorg om funktionshindrade, hemtjänst och särskilt boende samt anhörigstöd. Socialnämndens verksamhet har individens välfärd och välbefinnande för ögonen. Kultur är hälsa, livskvalitet och kan för den enskilde erbjuda gemenskap och personlig utveckling. Ett konkret exempel på kulturens hälsofrämjande effekter inom äldreomsorgen är det minnesprojekt som genomförts i samverkan med Murberget. Genom berättande och samtal med utgångspunkt i kulturarvsmaterial har projektet tränat och utvecklat minnesfunktionerna hos personer i gruppboende för dementa och därigenom ökat projektdeltagarnas välbefinnande och hälsa.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är det högsta beslutande organet i kommunen. Kommunfullmäktige fattar beslut om de politiska målen för kommunens verksamhet och i alla stora och övergripande frågor som rör kommunen och dess medborgare, exempelvis kommunens budget, taxor och avgifter inom kommunens olika verksamheter, kommunalskatt och hur kommunens organisation ska se ut. Kommunfullmäktiges presidium har förutom att leda fullmäktiges arbete ansvar för bland annat vänortsfrågor, samordning av nationaldagsfirandet samt högtidlighållandet av privilegiedagen 11 mars, då Härnösands kommun fick sina stadsprivilegier.

De kommunala bolagen

De kommunala bolagen är en del av kommunens samlade verksamhet och styrs av ägardirektiv som fastställs av Härnösands kommunfullmäktige.

Härnösand Energi och Miljö (HEMAB)

Härnösand Energi och Miljö (HEMAB) ansvarar bland annat för vatten och avlopp, fjärrvärme, renhållning, återvinning/återbruk samt skötsel av elnät och gatubelysning. I uppdraget ingår att företaget ska engagera sig i utvecklingsarbete som rör nya energilösningar och därmed ge inspiration för nytänkande i hållbarhets-

frågor. Härnösands energipark har utvecklats som en visningsplats för teknik/innovationer samt en inspirerande mötesplats för utbildningar, företag och forskning. HEMAB bedriver även ett aktivt sponsorarbete riktat mot bland annat kultur, fritid och evenemang.

AB Härnösandshus

AB Härnösandshus är kommunens bostadsbolag och har i uppgift att erbjuda attraktiva, trygga och prisvärda hyresbostäder i centralorten. Genom dotterbolaget AB Härnösands Kommunfastigheter förvaltas även publika fastigheter så som Rådhuset och ett antal fritidsanläggningar. Härnösandshus arbetar för goda boendemiljöer som främjar social hållbarhet samt utveckling och underhåll av de publika fastigheterna som delar av Härnösands offentliga rum. Fastighetsförvaltningen ska genomsyras av kvalitet, miljöhänsyn och energihushållning.

Technichus i Mitt Sverige AB

Technichus i Mitt Sverige AB grundades 1998 och ägs sedan 2013 av Härnösands kommun. Technichus är ett science center med målet att på ett lustfyllt sätt väcka intresset för naturvetenskap och teknik för barn, ungdomar och vuxna. Utställningen är interaktiv och syftar till att leda vägen till egna upptäckter och insikter. I Technichus lokaler bedrivs Härnösands egen teknik- och entreprenörsskola KomTek där kreativitet och uppfinnarglädje är viktiga delar i pedagogiken. Technichus bedriver en omfattande skolverksamhet, framför allt genom att grupper från skolor och förskolor besöker Technichus men även genom skolbesök. I kulturplanens avsnitt 6 framgår att genomförandet av kulturplanen är ett gemensamt ansvar genom att kommunstyrelsens och nämndernas prioriteringar de kommande åren ska präglas av intentionerna i kulturplanen och att dess inriktningar och prioriteringar ska omsättas i konkreta insatser och aktiviteter i årliga verksamhetsplaner.

Härnösands kulturplan får betraktas som resultatet av en process som har människan och samhällets kulturella resurser i starkt fokus, där metoden Cultural planning ingått som ett av flera perspektiv. Arbetsättet kommer att utvecklas vid genomförande och förankring av kulturplanen i den kommunala organisationen samt i arbetet med nästkommande kulturplan, där erfarenheter från innevarande planperiod utgör en viktig och självklar grund.

Litteratur:

Cultural Planning: Guidelines for Local Government. NSW Ministry for the Arts; Department of Local Government.

Kerstin Lundberg och Christina Hjorth : Att fånga platsens själ : handbok i cultural planning Sveriges kommuner och landsting, Regionförbundet södra Småland. Stockholm, 2011.

Norrdans bildades hösten 1995 i Härnösand och har presenterat samtida dans i hela dess bredd för en publik i alla åldrar såväl lokalt som internationellt. Fotograf: Maria Thérèse Sommar.

Bilaga 4. Härnösand – en kommun med ett brett kulturliv och en mångfald av kulturaktörer

Härnösands kulturliv präglas av ett myller av kulturevenemang, aktiviteter för alla åldrar, engagerade kulturaktörer och professionella arrangörskap. Mångfalden av utövare och uttryckformer är ett kännetecken på kulturstaden Härnösand. Den offentlig organiserade kulturverksamheten bidrar tillsammans med civilsamhällets kulturella drivkrafter till ett levande kulturliv. Inom båda dessa områden finner vi såväl amatörkultur som professionella kulturutövare. Det ideella engagemanget tar sig många olika former och av Härnösands ca 430 föreningar är ett betydande antal kulturföreningar.

Här har människors aktiviteter under tusentals år lämnat avtryck i landskapet. Boplatser, jordbruksbygder och fiskelägen, handels- och mötesplatser som vittnar om platsens betydelse i kulturhistoriskt perspektiv. Härnösands historiska betydelse som regionalt centrum för kyrka, utbildning och administration har gett avtryck, både i de riksintressanta kulturmiljöerna och i ett litterärt skapande av nationell betydelse. Läget vid havet har utgjort grunden för Härnösands maritima utveckling och roll som knutpunkt för månghundraårig trävaruindustri och sjöfart.

I flera år i följd har Härnösand placerat sig i toppskiktet av Sveriges kommuner för sina kultursatsningar och framgångsrika utbildningar. Musik- och kulturskolan och estetiska programmet ger en utmärkt grund för ungas kulturskapande. Härnösands folkhögskolas utbildningar i musik och dans är en brygga till högre kulturstudier. Kommunen är en viktig regional aktör på kulturområdet genom sitt stöd till det professionella danskompaniet Norrdans inom Scenkonst Västernorrland AB. Härnösand bidrar också tillsammans med Landstinget Västernorrland till Murberget, Läns museet Västernorrlands verksamhet och utveckling.

Nedanstående är några exempel på vad som kännetecknar Härnösands kommun inom olika kulturområden:

Festivaler och event

Härnösand är och har alltid varit en mångkulturell mötesplats där en mängd olika aktörer bidrar till ett levande kulturliv året om, bland annat genom festivaler, events och återkommande större kulturhändelser. Genomförandet av kulturevenemang sker ofta i samverkan mellan den ideella sektorn och dess eldsjälar, näringsliv och det offentliga.

Några exempel: Kammarmusikfestivalen, Jazzfestivalen, Internationella festen, Poesifestivalen, Härnösand vibrerar, Konst- och performancefestivalen Adress Metropol, Ung Kultur Möts, barnkulturveckan, Stadsfesten, nationaldagsfirandet, Broöppning, cruising events, Gatukonstveckan, Feministfestivalen mm.

Kulturarv och arkiv

Kulturarv handlar om de saker vi anser värdefulla att föra vidare till kommande generationer och det är vårt sätt att ansluta nuet med det förflutna och framtiden. Kulturarvet är en del av våra kulturella resurser, naturliga och skapade, materiella och immateriella. Härnösand har flera riksintressanta kulturmiljöer, bland

annat centrala staden med dess kulturhistoriskt intressanta byggnader och miljöer. I Härnösand finns ett flertal viktiga kulturarvsinstitutioner, ett aktivt föreningsliv och ett starkt engagemang för att både vårda, bevara och tillgängliggöra kulturarvet för invånare och besöksnäring. Härnösand utgör idag ett centrum för arkivverksamhet och för regional samverkan inom ABM-sektorn (arkiv, bibliotek, museer).

Några exempel: Domkyrkan, Murberget-Länsmuseet Västernorrland, Riksarkivet-Landsarkivet, NiN-Näringslivsarkivet, Föreningsarkivet Västernorrland, Arkivcentrum Nord-ACN, ABM-samverkan, Arkivens dag, Hemsö fästning, Sälstens sjöbodrar, stadens arkitektur, stadsvandringar, offentliga konstverk/utsmyckningar, hembygd-föreningar, hemslöjdsorganisationer, släktforskningsrörelsen, hemslöjdsverksamhet mm.

Utbildning och bildning

Härnösand, som kallats Norrlands Aten, har länge varit en stad som präglats av utbildning och bildningskultur. Norrlands första gymnasium upprättades på 1600-talet och för 170 år sedan etablerades det lärarseminarium som senare utvecklades till högskola och universitet. Utvecklingen av skilda lärosäten har skett i direkta samband med behov inom näringsliv, kyrka, civilsamhälle och utmaningar i den lokalt befintliga statliga administrationen. Det livliga föreningslivet manifesteras även i bygdens starka folkbildningstradition.

Några exempel: Mittuniversitetet, Härnösands folkhögskola, Musik- och kulturskolan, estetiska programmet, Kristinaskolan, vuxenutbildningar, SFI, yrkeshögskola, studieförbund, Populärvetenskapliga föreningen, Sambibliotekets föreläsningsserier mm.

Kulturella och kreativa näringar

Med kulturella och kreativa näringar avses här näringsverksamhet/företagande inom film, foto, konst, litteratur, arkitektur, dator- och tv-spel, mode, design, marknadskommunikation, media, musik, måltid, scenkonst, turism/besöksnäring, upplevelsebaserat lärande mm. Sektorn har en hög tillväxtpotential i Härnösand. Redan nu har en ansevärd skara kulturarbetare och konstnärer sin bas i Härnösand.

Kommunens kulturmiljöer och kulturinstitutioner som museer, arkiv och bibliotek ger goda förutsättningar för kreativa näringar och kulturturism. Technichus utgör som mittsveriges enda science center en grogrund och testbädd för teknik, kultur, innovation och lärande.

Några exempel: Kulturentreprenörer och kulturskapare, konstnärer, innovatörer, entreprenörer inom besöksnäring, samverkan inför Umeå2014, arbetet inom Höga kusten turism, restauranger, matkulturfestivalen, Korsmässommarknaden m.fl.

Litteratur

Härnösand har en lång tradition av journalistiskt och litterärt skrivande. Ludvig Nordström och Alfhild Agrell är två kända representanter för denna tradition. Biblioteken gör stora insatser för att öka läsandet och intresset för det redan skrivna ordet. Länsbiblioteket är idag lokaliserat till Härnösand och utgör ett av de tre bibliotek som inryms i Sambiblioteket, som utgör en viktig mötesplats och ett nav för utbildning och kultur i Härnösand. Skrivande är en konstnärlig och kreativ verksamhet men också en utkomst för ett antal

skribenter, författare och översättare i kommunen.

Några exempel: De litterära sällskapen (Ludvig Nordström, Alfhild Agrell, Bertil Malmberg, F. M. Franzén, Janne Vängman, Olof Högberg) biblioteken (kommunbibliotek, länsbibliotek m fl), stadens litteraturhistoria, samtida författare och översättare m.m.

Scenkonst

Härnösand har ett av landsortens förnämaste scenhus i form av teatern och dess A-scen. I kommunen finns många aktörer som regelbundet uppför produktioner inom revy, teater, dans och musik. Staden är säte för det regionala danskompaniet Norrdans som är en del av Scenkonst Västernorrland med nationellt och internationellt renommé.

Några exempel: Norrdans, revyensemblen (Mittrevyn m fl), amatörteater (Bäverteatern, JanneVängman-sällskapet, m fl), Musik- och kulturskolan, estetiska programmet, folkhögskolans danslinje, Härnösands teaterförening mm.

Musik

Härnösand är i kraft av sina utbildningar inom musikområdet och en imponerande bredd inom arrangörskap och utövande en betydande musikkommun. Genom stadens kyrkotradition har musiken och sången fått ett starkt fäste och kyrkorummen utgör viktiga scener för stadens musikliv. Även experimentell musik, jazz och blues och opera är framträdande uttryck på Härnösands musikscen. För unga musikskapare utgör Musik- och kulturskolan, Ungdomsgården Kåken och studieförbundens lokaler viktiga arenor.

Några exempel: Folkhögskolas musiklinjer; Kapellsberg, Scenisk sång, Musikhandledare; Musik- och kulturskolan, Kiörningsskolans musikteaterprojekt, NYMUS, spelmansstämmor, allsång på Murberget, Estetiska programmet, studieförbunden, Härnö Jazz och Blues, Härnösands musiksällskap, Ungdomsgården Kåken, Rockafton, Slagverksensemblen, Operamathus, körer (Domkyrkokören, Motettkören, gospelkörer, Allmänna sången m fl.) mm.

Konst och bildkonst

Härnösand har flera aktiva skapare inom konst och bildkonst och ett aktivt konstkollektiv som driver en kollektivverkstad (KKV) för sina medlemmar. I Härnösand finns ett flertal aktörer inom konstområdet och många utställningsytor, däribland kommunens konsthall, Härnösands konstförening, Sambiblioteket och Murberget, Länsmuseet Västernorrland. I kommunen finns en ansevärd mängd offentlig och deponerad konst, bland annat Qvistska samlingen, verk av Bengt Lindström, skulpturer och utsmyckningar samt den riksända väggmålningen på Kronholmen av Carolina Falkholt.

Gatukonstveckan arrangerades med start år 2013 i Härnösand. Under festivalen skapade graffitimålaren Carolina Falkholt en permanent väggmålning på Holmgatan. Fotograf: Frida Sjögren.

Några exempel: Härnösands konsthall, Murberget – Läns museet Västernorrland, Kollektiva konstnärsverkstaden KKV, Härnösands konstförening, Fria Kulturföreningen, offentliga utsmyckningar, skulpturer, betydande konstsamlingar mm.

Bilaga 5. Processen

Kommunstyrelsen beslöt 2012-09-04 att ta fram ett styrdokument i kulturfrågor för Härnösands kommun som ska ange mål och visioner och övergripande prioriteringar inom området. Kulturplanen ska identifiera profilområden, förbättra samverkan internt och externt, stärka konkurrenskraften och förutsättningarna för det lokala kulturlivet och slutligen visa på kopplingar till den regionala kulturpolitiken inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Styrgrupp för framtagandet av kulturplanen har varit kommundirektören och förvaltningscheferna för socialförvaltningen, skolförvaltningen, arbetslivsförvaltningen och samhällsförvaltningen. Projektledare har varit kulturchef Göran Sjögren.

En visionsgrupp bestående av kommunstyrelsens ordförande Fred Nilsson, kommunstyrelsens 2:e vice ordförande Anders Gäfvert, samhällsnämndens ordförande Amanda Lind, samhällsnämndens 2:e vice ordförande Sven Westerlund, skolnämndens ordförande Maud Byquist samt skolnämndens 2:e vice ordförande Lennart Jonsson, har diskuterat och bearbetat visioner och inriktningsmål för kulturen i kulturplanen. En politisk referensgrupp med två representanter från varje nämnd utöver deltagarna i visionsgruppen har följt arbetet med planen. En arbetsgrupp har tagit fram underlag och förslag till kulturplan och bilagor utifrån styrgruppens, visionsgruppens och referensgruppens synpunkter.

Inte minst viktigt har varit olika inspel i samband med externa och interna dialoger och samtal under processens gång:

Samtal/dialoger om kultur och kulturplanen:

Institution/förening	Namn	Datum
Härnösands teaterförening	Karin Digné och Lena Sandqvist	13/2
Estetprogrammet,	Tove Jonsson	13/2
SKB	Fredrik Norén	13/2
Härnösands Musiksällskap	Anders Olsson,	15/2
Öbacka Jazz och blues	Kjell-Arne Danemo,	18/2
NYMUS	Peter Lyne	18/2
Internt kommunen	Kulturseminarium	22/3
Musik- och kulturskolan	Björn Hedström	25/3

Skolförvaltningen/Skapande skola,	Roger Jagebo	25/3
Arbetslivförvaltningen	Lilian Krantz	27/3
Murberget, Länsmuseum V-norrland	Lillian Rathje	27/3
Kollektiva konstnärsverkstaden (KKV)	Medlemsmöte	9/4
Samhällsförvaltningen	Tomas Karlström och Eva Fällgren	18/4
Ungdomsrådet	Representanter i ungdomsrådet	12/9
Kollektiva konstnärsverkstaden (KKV)	Styrelsen,	9/11
Kulturutövare, föreningsliv,	Dialog med kulturutövare i Härnösand	14/11
Kulturutövare, föreningsliv	Informationsmöte om Umeå 2014	28/11

En remissutgåva av kulturplanen lämnades för synpunkter till politiska partier, myndigheter och organisationer i Härnösand. Ett trettiotal yttranden hade inkommit vid remisstiden utgång. Kommunmedborgare har utöver det formella remissförfarandet informellt lämnat synpunkter på planförslaget. Inkomna synpunkter har noga övervägts och ett betydande antal har arbetats in i det slutliga underlaget.

Härnösands
kommun